

INTERPELLATION TILL STATSRÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2022-02-14
Besvaras senast
2022-02-28

Till socialminister Lena Hallengren (S)

2021/22:343 Återkrav inom assistansersättningen

Efter en lagändring i socialförsäkringsbalken den 1 juli 2013 kan Försäkringskassan rikta återkrav mot assistansanordnare. Återbetalning ska enligt 108 kap. 2 § andra stycket socialförsäkringsbalken bland annat ske om anordnaren insett eller skäligen borde ha insett att assistansersättningen utbetalats felaktigt eller med ett för högt belopp. Det är rätt och riktigt. Pengarna inom assistansersättningen ska tillgodose ett verkligt behov av assistans.

En insats som för den enskilde är så avgörande, men som samtidigt utgör en avsevärd kostnad för skattebetalarna, måste självklart noggrant följas upp och utvärderas regelbundet. De senaste årens ökning av organiserad brottslighet riktad mot olika välfärdssystem inklusive assistansen riskerar dessutom att medel som avsätts för personer med mycket omfattande stödbehov i stället hamnar i skrupellösa människors fickor utan att något vårdbehov tillgodoses. Det är oacceptabelt.

Undertecknad har dock nåtts av oroande rapporter ifrån seriösa assistansbolag om att Försäkringskassan regelmässigt begärt återkrav av assistansersättning, inte sällan miljonbelopp, även om assistansanordnaren inte känt till felet utan handlat i god tro. Enligt en rapport från Fremia [1] har det i enskilda ärenden förekommit att Försäkringskassan i samband med begäran av återkravet uttryckligen har angett att orsaken till den felaktiga utbetalningen ligger hos Försäkringskassan. Myndigheten har med andra ord gjort en felaktig bedömning och beviljat assistans på felaktiga grunder. Trots detta ställs den enskilda assistansanordnaren som återbetalningsskyldig.

Kristdemokraterna är djupt kritiska till denna hållning. Det är fullt rimligt att en assistansanordnare ska kunna förlita sig på och utföra assistans utifrån de beslut som myndigheten utfärdar. Det är därför en märklig hållning att Försäkringskassan regelmässigt ställer återkravet mot anordnaren trots att myndigheten gör bedömningen att assistansanordnaren varit i god tro.

För de seriösa assistansanordnarna kan det bli mycket kännbart när Försäkringskassan när som helst kan kräva tillbaka pengar som redan har använts till beviljad personlig assistans. Det handlar om pengar som inte längre finns eftersom de redan använts till utförd assistans, inte sällan under flera år. Assistansen har dessutom beviljats av myndigheten själv. Denna

myndighetsutövning riskerar att slå ut den seriösa assistansbranschen, vilket vore mycket olyckligt. Kristdemokraterna anser därför att det är angeläget att omgående säkerställa rättssäkerheten kring Försäkringskassans hantering av återkrav av assistansersättning.

Baserat på ovanstående önskar jag ställa följande frågor till socialminister Lena Hallengren:

1. Anser ministern att det är rimligt att Försäkringskassan ställer återkrav på en assistansanordnare trots att denna i god tro har utfört assistans i enlighet med myndighetens eget beslut, eller avser ministern att vidta några generella åtgärder för att ändra den berörda lagstiftningen eller för att på annat sätt förhindra att så sker?
2. Ser ministern och regeringen behov av att säkerställa rättssäkerheten kring Försäkringskassans hantering av återkrav av assistansersättning, och vilka generella åtgärder är ministern och regeringen villiga att vidta för att återupprätta rättssäkerheten?

[1] <https://www.fremia.se/globalassets/aterbetalningskrav-och-utbetalningsstopp.pdf>

.....

Pia Steensland (KD)

Överlämnas enligt uppdrag

Lena Lindbäck